

תורת הבטחון

פרשת חיי שרה

השגחה פרטית

וזו חובת האמונה בהשגחה פרטית, שאנו מאמינים בני מאמינים, שכל מה שנעשה בעולם, הוא בהשגחת השי"ת, ואין שום דבר קטן שאינו בהשגחתו. וכן האריך הרא"ש (נדרים ס"א ע"ב) וז"ל: "לבטוח בה' בכל לבבך ולהאמין בהשגחתו הפרטית, ובזה תקיים בלבבך היחוד השלם בהאמין בו כי עיניו משוטטות בכל הארץ ועיניו על כל דרכי איש, ובוחן לב וחוקר כליות, כי מי שאינו מאמין ב"אשר הוצאתיך מארץ מצרים", אף ב"אנכי ה' אלקיך" אינו מאמין ואין זה יחוד שלם, כי זה הוא סגולת ישראל על כל העמים וזה יסוד כל התורה כולה", עכ"ל.

סיבה ומסובב

וכיון שכן, שאנו מאמינים שהקב"ה מנהיג העולם בהשגחה פרטית ואין שום דבר שנעשה לא כפי רצונו, נמצא דנגזר מראש שמיתת שרה תהיה באותו רגע, רק האופן שמתה היה ע"י הבשורה. ואין זו סיבת מיתתה. זהו כלל גדול למאמין בהשי"ת "שאיין הסיבה גורם המסובב, רק המסובב גורם הסיבה".

וכן האריך הבית הלוי (פרש"י מק"ק) ביסוד זה וכתב: "דבכל דבר שבעולם יש סיבה ומסובב, וכמו אחד קנה סחורה אחת והרויח סך גדול בזה ולפי שכל האנושי קניית הסחורה היה הסיבה שנסתבב מזה שהרויח סך ממון, אבל באמת הוא טעות דלא הסיבה גרמה לו הרויח, רק מן השמים נגזר עליו שירויח וע"כ נסתבב שיקנה סחורה זו, ונמצא הרויח הוא הסיבה, וקניית הסחורה הוא המסובב, כדי שעל ידה יהיה התכלית הנרצה", עכ"ל.

הרי, שכל דבר שנעשה בהאי עלמא, הסיבה אינה הגורם, אלא כיון שהקב"ה גוזר איזו גזירה, ממילא האופן שיוצאת אותה גזירה לפועל הוא ע"י הני סיבות. חלילה לטעות ולומר שעיקר הטעם שנעשו הדברים הוא משום הני סיבות.

טעות גמורה!

ובאמת, עיקר המוסר השכל מזה, הוא לענין גזירת מיתה. שכמה וכמה פעמים אחר שמת אדם בגיל צעיר מאוד, שואלים: מדוע מת? איזה אסון קרה? איזה חולי היה לו? מה קרה, האם היה הרופא פושע ברפואתו? וכמה וכמה קו' כעין זה. ובהני קו', יכולים לטעות ולומר שסיבת מיתתו היתה מחמת הני סיבות, אבל זו טעות גמורה, וחייבין להאמין שכל מה שקורה בהאי עלמא הוא אך ורק בהנהגת השי"ת. וצריך להאמין באמונה שלימה שהבורא יתברך שמו הוא הבורא ומנהיג לכל הברואים, והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים.

השגחה פרטית

וַיְהִי חַיֵּי שָׂרָה מֵאָה שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשֵׁבַע שָׁנִים שְׁנֵי חַיֵּי שָׂרָה. (כג, א)

איתא במדרש (כנע"פ כ"ט): "ויהיו חיי שרה מאה שנה (מהל"ט, יט): "יודע ה' ימי תמימים ונחלתם לעולם תהיה", כשם שהן תמימים כך שנותם תמימים", ע"כ. ודברי המדרש צ"ב, מה הכוונה שכל ימיה היו תמימים?

האופן שמתה שרה

ונראה לבאר, דהנה רש"י הביא דברי מדרש: למה נסמכה מיתת שרה לעקידת יצחק, לפי שעל ידי בשורת העקידה שנזדמן בנה לשחיטה וכמעט שלא נשחט, פרוחה נשמתה ממנה ומתה. עכ"ל. וז"ל הפרקי דר' אליעזר (פיק"ל): "כשבא אברהם מהר המוריה חרה אפו של שטן, שראה שלא עלתה בידו תאות לבו לבטל קרבנו של אברהם. מה עשה, הלך ואמר לשרה, אי שרה לא שמעת מה שנעשה בעולם, אמרה לו לאו, אמר לה לקח אישך הזקן לנער ליצחק והקריבו לעולה, והנער בוכה ומילל שלא יכול להנצל. מיד התחילה בוכה ומיללת. בכתה שלש בכיות כנגד שלש תקיעות, שלש יללות כנגד שלש יבבות, ופרחה נשמתה ומתה. בא אברהם אבינו ומצאה שמתה, שנאמר (נדרים כג, ג) ויבא אברהם לספד לשרה ולבכתה. מהיכן בא, מהר המוריה", ע"כ.

בפשוטו נראה, דסיבת מיתת שרה היתה משום שהשטן הגיד לה שבנה יצחק נעקד על גבי המזבח, ולכן פרוחה נשמתה. אבל אילו לא היה השטן אומר לה שייצחק נעקד, לא היתה מתה. אבל האמת שזו טעות מוחלטת ביסודות עיקרי האמונה בהשי"ת! שהרי אנו מאמינים בני מאמינים שכל דבר שקורה בעולם הוא בגבול מדוייק ומסויים. אין לשום בריה כח לשנות גזירת השי"ת, ואפילו אדם על ידי בחירתו אינו יכול לשנותו אפילו מעט מרצון השי"ת. ועל כן, זמנה של שרה אימנו לחיות היתה עד אותו רגע, והשטן לא הקדים מיתתה אפילו רגע אחד, אלא השטן רק הוציא גזירת השי"ת לפועל.

תמימים

לפי זה, נראה שיש לפרש שזו כוונת המדרש, שכל שנותיה של שרה היו 'תמימים', ר"ל שלא מתה אפילו רגע אחדת קודם זמנה, ואין סיבת מיתתה מחמת בשורת העקידה, אלא היתה גזירה שתמות באותו רגע ממש. [ושוב ראיתי שכן פי' העץ יוסף דברי המדרש]